

Polityka imigracyjna i wizowa w Unii Europejskiej

★ ★ Polityka imigracyjna UE – cele

Polityka imigracyjna jest jedną z polityk wspólnotowych realizowanych w ramach tzw. III filaru unii Europejskiej (Wymiar Sprawiedliwości i Sprawy Wewnętrzne). Obejmuje on politykę azylową, wizową, swobodny przepływ osób, zasady rządzące przekraczaniem granic zewnętrznych UE, politykę imigracyjną oraz prawa obywateli państw trzecich na terenie Wspólnoty.

Podstawą prawną jest Traktat Amsterdamski podpisany 2 października 1997 r. (wszedł w życie 1 maja 1999 r.). Zakres regulacji oraz cele polityki imigracyjnej zawarte są w art. 61, 62, 63 Traktatu.

Są to:

1. usunięcie kontroli osób, zarówno obywateli UE, jak i krajów trzecich, na granicach wewnętrznych UE;
2. współpraca w zakresie standardów i metod kontroli osób przekraczających granice zewnętrzne UE;
3. zasady przyznawania wiz;
4. zasady przebywania obywateli nieunijnych na terenie Wspólnoty w okresie do 3 miesięcy;
5. ujednoczenie kryteriów i mechanizmów określających zasady udzielania azylu oraz warunków, jakie muszą być spełnione, by uzyskać status uchodźcy;
6. sposoby przeciwdziałania nielegalnej imigracji, włączając w to procedury repatriacji, zasady przyznawania wiz długoterminowych oraz warunki określające możliwości łączenia rodzin;
7. zasady i prawa legalnego przebywania na terytorium państw członkowskich UE.

Wszystkie ustalenia wejdą w życie w 5 lat po ratyfikacji Traktatu. Przepisy prawne oraz działania podejmowane na ich podstawie są w pełni zgodne z Konwencją Genewską. W ramach tej polityki będą opracowywane specjalne programy dla poszczególnych regionów świata, np. Maroka, Sri Lanki, Afganistanu, Somalii, Iraku, Libanu, Iraku, Albanii. Wiąże się to ze szczególnie dużą liczbą nielegalnych imigrantów z tych krajów.

Polityka imigracyjna i wizowa w Unii Europejskiej

★ ★ *Polityka imigracyjna UE – realizacja*

W celu realizacji polityki imigracyjnej powołano do życia specjalistyczne programy ułatwiające działania w tym obszarze. Przykładem może być program „Odyseusz”, którego zadaniem jest współpraca, wymiana informacji i doświadczeń w zakresie azylu, migracji i przekraczania granic. Aby usprawnić identyfikację nielegalnych imigrantów oraz azylantów w 2000 r. powołano do życia EURODAC. Jest to baza danych gromadząca odciski palców oraz inne informacje na temat osób ubiegających się o azyl lub przebywających nielegalnie na terytorium państw członkowskich UE. W 2000 roku utworzono także Europejski Fundusz ds. Uchodźców. Wśród jego zadań należy wymienić wspomaganie procedur deportacyjnych oraz finansowanie wszelkich czynności związanych z obecnością na terytorium UE przesiedleńców i uchodźców.

Zanik kontroli na granicach wewnętrznych państw-sygnatariuszy Układu z Schengen przyczynił się do podniesienia wagi współpracy w zakresie polityki migracyjnej UE. Wynika to z faktu, że nielegalna imigracja osób przez granicę jednego z państw członkowskich rodzi identyczne skutki dla pozostałych państw.

★ ★ *Polityka wizowa UE – cele*

Polityka wizowa realizowana przez Unię Europejską jest ważnym instrumentem ochrony granic zewnętrznych, wzmocnionym postanowieniami zawartymi w Układzie z Schengen. Reguluje ona przepływ osób na terytorium krajów członkowskich, jednocześnie zapobiegając nielegalnemu przenikaniu przez granice UE obywateli państw trzecich.

★ ★ *Polityka wizowa UE – formy wiz*

W ramach polityki wizowej ujednociono formy wiz, ich kategorie oraz rodzaje. Wiza (tzw. wiza Schengen) ma formę naklejki z hologramem i znakami narodowymi państwa wydającego. Do wydania wizen właściwe jest państwo, którego dotyczy główny cel wizyty cudzoziemca. Taka wiza jest wiążąca dla wszystkich państw-sygnatariuszy Układu z Schengen. Jest w pełni przez nich respektowana i upoważnia do poruszania się po terytorium wszystkich państw-sygnatariuszy, bez konieczności uzyskania dodatkowych wiz.

Polityka imigracyjna i wizowa w Unii Europejskiej

★ ★ *Polityka wizowa UE – obowiązek wizowy*

Ważnym elementem polityki wizowej jest tzw. obowiązek wizowy. Przepisy prawne dotyczące obowiązku wizowego zawierają listę krajów, których obywatele muszą posiadać wizy, jeżeli chcą przekroczyć granice zewnętrzne Unii Europejskiej. Rozróżnia się dwa rodzaje wiz: krótkoterminowe i długoterminowe. Ponadto określają ważność krótkoterminowej wizy pobytowej na trzy miesiące, natomiast tranzytowej wizy lotniskowej (jedno-, dwu- i wielokrotnej) na 5 dni. Regulacje dotyczące tranzytowej wizy lotniskowej zostały podjęte na wniosek Francji, która zwróciła uwagę, iż drogą lotniczą na terytorium państw członkowskich przedostaje się wielu nielegalnych imigrantów. Istotnym usprawnieniem realizacji polityki wizowej jest system *on-line* wydawania wiz, do którego dostęp mają wszystkie instytucje właściwe do wydawania i kontrolowania wiz.

Na liście państw trzecich, których obywatele zobowiązani są do posiadania wiz przy przekraczaniu granic zewnętrznych Unii, obecnie znajduje się 131 państw. Polska wymaga wiz dla 128 z tych krajów.

Od 1 lipca 2003 r. Polska wprowadzi dodatkowo – zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Konwencji Schengen – wizy dla obywateli Rosji, Ukrainy oraz Białorusi.

★ ★ *Czy zmieni się prawo azylowe, czy czeka nas zalew imigrantów?*

Zmiany w polskim prawie azylowym zostały już w znacznej mierze zharmonizowane ze standardami prawnymi funkcjonującymi w ramach UE, które opierają się głównie na istniejących porozumieniach międzynarodowych wypracowanych przez ONZ i jej wyspecjalizowane agendy. Obecnie Unia Europejska pracuje nad utworzeniem jednolitej polityki azylowej, uwzględniającej zarówno specyfikę poszczególnych państw członkowskich, jak i potrzebę zbilansowania ochrony przed zalewem nielegalnych imigrantów, ochroną praw człowieka i koniecznością efektywnego zarządzania potrzebami rynku pracy.

Polsce nie grozi zalew imigrantów, gdyż nie jest ona głównym celem ich podróży. Wręcz odwrotnie, ma ona szansę poprawy jakości ochrony swoich granic przed nielegalną imigracją właśnie dzięki integracji europejskiej.

Polityka imigracyjna i wizowa w Unii Europejskiej

★[★] Czy nadal Polaków będą obowiązywały wizy przy podróżach do USA?

Obecnie Stany Zjednoczone nie wymagają wiz od obywateli krajów członkowskich UE. W stosunkach z Polską potrzebne są jednak wizy, mimo starań strony polskiej w celu zliberalizowania przepływu obywateli między USA i Polską. Należy zatem wyraźnie podkreślić, że to właśnie wejście Polski do Unii Europejskiej postawi nasz kraj w dogodniejszej pozycji negocjacyjnej, gdyż zyskamy wówczas poparcie pozostałych państw członkowskich Unii dla zniesienia wiz dla Polaków, które to jednak zniesienie nie musi nastąpić automatycznie w chwili przystąpienia Polski do UE.

★[★] Ile będą kosztować wizy dla Ukraińców, Białorusinów i Rosjan? Na jakich zasadach będą przyznawane?

Unia Europejska ustaliła jednolite stawki cenowe wiz dla obywateli państw trzecich, na poziomie różnym w zależności od typu wizy (od 10 do 50 euro). W sytuacji jeśli nie zostaną zmienione powyższe kwoty, będą one wymagane także od naszych wschodnich sąsiadów. Jednocześnie tzw. długoterminowe wizy krajowe, zezwalające na pobyt wyłącznie na terenie Polski, będą dostępne wg cen ustalonych przez polskie władze. W celu ułatwienia i usprawnienia procedur wnioskowych wizy będą wydawane m.in. za pośrednictwem biur podróży, paszporty przekazywane pocztą, (jednakże z pominięciem wiz wydawanych bezpośrednio na granicach). Celem tych działań jest, aby na terytorium Schengen (a więc w przyszłości także Polski) nie przedostawały się osoby niepożądane.

